

Ons nummer: O25.002344

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Voortgang batterijenbeleid en behandeling lopende verzoeken
Commissie	Doarp, Stêd en Omkriten
Collegebesluit d.d.	11 november 2025
Portefeuillehouder	Henk de Boer
Team	Ruimtelijke Ontwikkeling
Adviseur	Amelie Veenstra

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

- kennis te nemen van de actieve informatie over de voortgang batterijenbeleid;
- akkoord te gaan met de verzending van deze actieve informatie aan de gemeenteraad.

Toelichting/achtergrond

Via deze actieve informatie brengt het college de gemeenteraad op de hoogte van de voortgang rondom het op te stellen “batterijenbeleid” binnen de Friese Energietafel. Daarnaast wordt duidelijkheid gegeven over de manier waarop nu, zolang dit beleid er niet is, wordt omgegaan met aanvragen en hoe deze aanvragen binnen het huidige beleid (ruimtelijk) worden getoetst.

Binnen de Friese Energietafel (FET) werkt onze gemeente samen met de Friese gemeenten, de provincie Fryslân, Liander en TenneT aan de totstandkoming van een uniform batterijbeleid. Dit beleid is noodzakelijk vanwege de toenemende rol van batterijopslag in het energiesysteem, de toenemende vraag en aanbod vanuit de markt en de ruimtelijke impact die dit met zich meebrengt.

De ontwikkeling van dit gezamenlijke beleid heeft echter vertraging opgelopen door de complexiteit van het onderwerp en het zoeken naar breed gedragen kaders. In deze actieve info informeren wij u over de huidige stand van zaken en hoe wij op dit moment omgaan met lopende verzoeken rondom batterijprojecten in onze gemeente.

Belangrijk om te weten

Voor formuleren van beleid en regels is onderstaand onderscheid wezenlijk.

- grootschalige batterijen aan het hoogspanningsnet bij onderstations van TenneT
- batterijen bij opwekprojecten wind- en zonneparken
- batterijen op bedrijventerreinen (in Energie-hub)
- batterijen achter de meter bij (boeren)bedrijven.
- losstaande batterijen (regionale batterijen)
- batterijen thuis en in de buurt

Batterijopslag kan op veel plekken een cruciale rol hebben in het nieuwe energiesysteem: het draagt bij aan de energietransitie en aan de toegang tot elektriciteit voor inwoners en bedrijven. Met steeds meer zonne- en windstroom, en met een veranderende elektriciteitsvraag, is er een groeiende behoefte aan flexibiliteit. Flexibiliteit is nodig voor de afstemming van vraag en aanbod van stroom (balancering). Er zijn ook flexibiliteitsopties nodig om het stroomgebruik en -opwek van een bedrijf binnen de capaciteit van de eigen netaansluiting te houden, of om gezamenlijk stroomgebruik en -opwek binnen de capaciteit van het lokale elektriciteitsnet te houden.

Er zijn verschillende manieren voor het flexibiliseren van stroom. Batterijen, het aftoppen van stroomopwek en het aanpassen (of onderling afstemmen) van de vraagpieken zijn lokaal de beste oplossingen. Batterijen zijn een goede manier om op dagbasis bij te dragen aan flexibiliteit, door opslaan bij overschot van stroom en leveren op tekort aan stroom. Daarmee dragen ze - mits zo ingeregeld- bij aan een stabiel elektriciteitsnet, een efficiënter gebruik van duurzame energie en een vermindering van netcongestie. En daarmee het verbeteren van de toegang tot elektriciteit. Hoe batterijsystemen ingezet worden hangt sterk af van het type (zie kader), de locatie en de functie.

Ontwikkeling batterijbeleid, stand van zaken

Hoewel het formele batterijbeleid nog in ontwikkeling is, is binnen de Friese Energietafel (FET) inmiddels wél een richtlijn voor batterijsystemen opgesteld. Deze richtlijn biedt inhoudelijke handvatten voor gemeenten om initiatieven op een zorgvuldige en consistente manier te kunnen beoordelen. De richtlijn is gestoeld op de Handreiking vergunningverlening Elektriciteitsopslagsystemen, zoals aangeboden door RVO.

Binnen de FET is afgesproken om het batterijbeleid verder gezamenlijk uit te werken tot uniforme regels die uiteindelijk kunnen worden opgenomen in het gemeentelijk omgevingsplan. De provincie Fryslân vervult hierin een aanvullende rol door het aanwijzen van voorkeurslocaties voor de grootschalige batterijen en het formuleren van ruimtelijke eisen in de omgevingsverordening.

Ondanks dat het regionale beleid nog niet volledig is vastgesteld, is er op gemeentelijk niveau op dit moment voldoende mogelijkheid om initiatieven te toetsen en per geval een belangenafweging te maken. Daarbij maken we gebruik van bestaande beleidskaders, zoals de gemeentelijke Kadernota Energiebronnen, de FET-richtlijn batterijsystemen, de RVO-handreiking en de geldende omgevingsvisie. Op deze manier kan de gemeente initiatieven die passen binnen de huidige uitgangspunten en beleidsregels al op verantwoorde wijze beoordelen, in afwachting van het definitieve regionale beleid.

Lokale kaders: uitgangspunten van Súdwest-Fryslân

Op basis van de gemeentelijke *Kadernota Energiebronnen* (vastgesteld door uw raad op 3 april 2025) hanteren wij op dit moment bij initiatieven van batterijsystemen de volgende uitgangspunten:

- Batterijsystemen worden onder voorwaarden toegestaan, mits zij bijdragen aan het verlichten van netcongestie of deze ten minste niet verergeren.
- De impact op energie-infrastructuur wordt meegewogen. Batterijopslag vraagt - net als andere elementen in de energievoorziening - om fysieke ruimte en infrastructuur.
- Multifunctioneel ruimtegebruik heeft de voorkeur. Standalone batterijen in het open landschap worden zoveel mogelijk vermeden.
- Opslag dicht bij opwek of gebruik krijgt voorrang. Dit sluit aan bij het streven naar lokale flexibiliteit.
- Lokaal eigendom en een evenwichtige verdeling van lusten en lasten worden nagestreefd.

Lopende verzoeken: status en werkwijze

Momenteel zijn er diverse principe- en informatieverzoeken ingediend voor batterijsystemen. Deze initiatieven verschillen sterk in omvang en locatie en zijn afkomstig van zowel lokale partijen als commerciële ontwikkelaars. Omdat vastgesteld beleid voor batterijsystemen nog in ontwikkeling is, zijn de verzoeken eerder aangehouden. De druk om duidelijkheid te geven neemt echter toe.

Een batterijsysteem wordt in de vergunningprocedure behandeld als een zogenaamde “buitenplanse omgevingsplanactiviteit” (BOPA) omdat deze niet beschreven zijn in het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan). Per initiatief en van het geheel aan initiatieven wordt een belangenafweging gemaakt op basis van het ETFAL principe (Evenwichtige Toedeling van Functies aan Locaties). Het college is per aanvraag bevoegd te besluiten tot vergunnen.

We hanteren op basis van de bestaande kaders en kennis de volgende werkwijze:

A. Behandeling van initiatieven

Alle binnengekomen initiatieven en principeverzoeken worden in behandeling genomen en besproken aan de **regietafel**, waar beleidsmedewerkers uit de verschillende sectoren een integrale toets uitvoeren.

B. Verzoeken waarvoor een omgevingsvergunning kan worden verleend

De volgende categorieën worden inhoudelijk en conform bestaande procedures behandeld, omdat hiervoor voldoende kennis en beleidskaders beschikbaar zijn om tot een zorgvuldige afweging en besluit te komen:

- a) Batterijsystemen gekoppeld aan opweklocaties (zon/wind)
- b) Batterijsystemen op bedrijventerreinen (mits achter de meter of onderdeel van een energiehub)
- c) Batterijsystemen op of nabij een bedrijfs- of agrarisch erf

C. Verzoeken waarvoor op dit moment geen omgevingsvergunning kan worden verleend

De volgende typen initiatieven kunnen nog niet vergund worden, omdat de ruimtelijke en functionele kaders op regionaal niveau nog onbekend zijn, waardoor zorgvuldige afweging onmogelijk is:

- a) Standalone (grootschalige) batterijsystemen
- b) Regionale systemen nabij onderstations van TenneT

NB: Dit is geldt totdat de regionale kaders en het uniforme batterijbeleid binnen de Friese Energietafel (FET) zijn vastgesteld en ingevoerd in het omgevingsplan van de gemeente Súdwest-Fryslân.

D. Handelwijze bij niet-passende aanvragen

Alle verzoeken worden beoordeeld. Als een initiatief niet past binnen de huidige kaders, kan er geen vergunning worden verleend. Een vergunning wordt dan geweigerd.

Een aanvrager krijgt voorafgaand aan een weigering de kans een aanvraag in te trekken als het oordeel is dat de vergunning niet haalbaar is. De aanvrager kan herindienen zodra regionaal beleid is vastgesteld.

Beoordeling van de aanvragen

- Vooroverleg met initiatiefnemers is een standaard onderdeel van het proces. Initiatiefnemers worden gevraagd hun plan na vooroverleg te onderbouwen met voldoende inhoudelijke argumenten en toelichting om de gemeente in staat te stellen een goede afweging te kunnen maken per initiatief.
- Belangenafweging vindt plaats op basis van het ETFAL-principe (Evenwichtige Toedeling van Functies aan Locaties) en loopt via de regietafel vergunningen.
- Bij batterijen bij bedrijven (“achter de meter”) kan in veel gevallen volstaan worden met een melding. De eisen voor deze categorie - zoals beschreven in de richtlijn batterijsystemen - gelden desalniettemin.
- Beoordelingskaders zijn de richtlijn batterijsystemen (FET), de gemeentelijke kadernota Energiebronnen, de RVO-handreiking, en de vigerende omgevingsvisie/ -plan.
- Collegiale toetsing met Liander vindt plaats waar nodig en mogelijk.

Besluitvorming

Voor elk initiatief wordt een apart collegeadvies opgesteld, inclusief een besluit over het al dan niet verlenen van de vergunning, aangezien het een BOPA-procedure betreft waarbij per initiatief afzonderlijk moet worden beoordeeld of van het omgevingsplan kan worden afgeweken

Vervolg

In de komende periode blijven wij actief bijdragen aan de verdere uitwerking van het gezamenlijke batterijbeleid binnen de Friese Energietafel (FET). Onze gemeente vervult hierin inmiddels een voortrekkersrol, met als doel het proces te versnellen en snel tot duidelijke en toepasbare kaders te

komen. De verwachting het batterijbeleid in het tweede kwartaal van 2026 vastgesteld kan worden door het college.

Bijlagen:

Richtlijnen batterijenbeleid (RVO en FET)